

Dobre (częściowo) wyniki finansowo-ekonomiczne I półrocza 2016 r. Szczegóły statystyczne „chemii” w 2015 r.

W poprzednim (sierpniowym) numerze Chemika, pod niniejszą statystyczną winiętą, zaprezentowano wyniki produkcyjne, jakie uzyskał krajowy przemysł, w tym głównie przemysł chemiczny, w I płr 2016 r. Zgodnie z uprzednią zapowiedzią, w ślad za opublikowanymi ostatnio przez GUS danymi, w niniejszej informacji przedstawiamy wybrane wyniki finansowo-ekonomiczne, jakie osiągnięto w tych branżach w tym samym okresie. Krajowy przemysł wypracował w I półroczu 2016 r. zyski netto w wysokości 48,9 mld zł i były one większe od uzyskanych w podobnym okresie poprzedniego roku o 8,4%. Ten ostatni wskaźnik jest godny odnotowania także z tego względu, że zyski przemysłu w Polsce w całym minionym roku (2015) były o 2,5% mniejsze niż w roku poprzedzającym (2014). Na tle

takiej sytuacji całego krajowego przemysłu, przemysł chemiczny (łącznie 3 jego działy) wypracował w minionym półroczu 7,3 mld zł zysku (14,9% krajowego), a ich wzrost do półrocza 2015 r. wyniósł aż 23,9%. Szczegółowe rozbieżności wypracowanych zysków w I płr 2016 r. przez najważniejsze działy krajowego przemysłu przedstawiono w Tabelcy I. W tym samym zestawieniu, w jego ostatnich kolumnach, odnotowano osiągnięte przez przemysł w omawianym półroczu syntetyczne wskaźniki rentowności obrotu netto, na tle tych samych wypracowanych w przemyśle w całym minionym 2015 r. Rentowność dla krajowego przemysłu ogółem znacząco poprawiła się, o 2,3 pkt procentowych, podobnie, ale w zróżnicowanym stopniu, jak w działach przemysłu chemicznego.

Tabelca I

Zysk i rentowność przemysłu w I półroczu 2015 i 2016 r.

Przemysł	Zysk netto w mln zł w I półroczu			Rentowność obrotu netto, %		
	2015	2016		2015	I płr 2016	
		Kwota	I płr 2015 = 100		Wskaźnik	Zmiana do roku 2015
OGÓŁEM KRAJOWY	45.120,8	48.890,3	108,4	4,1	6,4	2,3
CHEMIKALIA	2.697,4	3.499,3	129,7	7,3	11,4	4,1
FARMACEUTYKI	760,6	834,6	109,7	8,8	9,5	0,7
WYROBY Z GUMY I TWORZYW	2.470,5	2.931,9	121,8	5,9	7,5	1,6
Rafineryjny i koksowniczy	2.357,5	2.802,3	118,9	1,2	5,9	4,7
Górnictwo węgla	96,4	134,9	139,9	- 7,0	- 6,3	0,7
Energetyka	12.363,4	11.838,8	95,8	2,4	10,9	8,5
Hutniczy	849,2	1.321,2	155,6	1,6	4,6	3,0
Maszynowy	1.280,4	1.324,7	103,5	5,9	5,7	- 0,2
Elektromaszynowy	1.417,4	1.295,4	91,4	4,8	3,9	- 0,9
Komputerowy i optyczny	588,0	712,9	121,2	3,7	3,4	- 0,3
Motoryzacyjny	3.771,4	4.401,4	116,7	4,1	4,7	0,6
Ceramiczny	1.582,4	1.900,5	120,1	8,2	7,6	- 0,6
Spożywczy	3.624,9	4.198,3	115,8	3,7	4,4	0,7
Meblarski	967,2	1.165,5	120,5	5,7	6,3	0,6
Odzieżowy	117,6	149,3	123,0	5,5	6,3	0,8
Papierniczy	1.369,3	1.456,8	106,4	7,8	8,4	0,6

Dotyczy podmiotów o zatrudnieniu ponad 49 osób.

Źródło: GUS 2016 Obliczenia własne

Z licznych danych zawartych w Tabelcy I, a dotyczących 16 największych działów krajowego przemysłu, warto odnotować:

- Największe zyski w wartościach bezwzględnych wypracowano w I płr 2016 r. w energetyce, przemyśle chemicznym (łącznie) oraz motoryzacyjnym. Najmniejsze w górnictwie węglowym i przemyśle odzieżowym.
- Poza energetyką i przemysłem elektromaszynowym, we wszystkich pozostałych branżach uzyskano, w omawianym okresie, procentowy wzrost zysków – największy w hutnictwie i górnictwie węglowym (w tym ostatnim przy minimalnych wartościach bezwzględnych) oraz przemysłach: chemicznych, odzieżowym (podobnie skromnie jak w górnictwie), farmaceutycznym oraz elektronicznym.
- Przy znaczącym wzroście, w omawianym okresie, dla całego krajowego przemysłu średniego wskaźnika rentowności obrotu netto, poprawa branżowych wskaźników wystąpiła w 12. działach przemysłu, ich regres natomiast w czterech. Największą poprawę odnotowano w energetyce oraz przemysłach: rafineryjno-koksowniczym i chemicznych; największy spadek rentowności wystąpił w przemyśle elektromaszynowym i ceramicznym.
- Jednocześnie, trzeba odnotować, że, poza górnictwem węglowym, we wszystkich pozostałych 15. działach przemysłu, wypracowano rentowność dodatnią; najwyższą w chemikaliami, energetyce oraz farmacji; najniższą w przemyśle elektronicznym oraz ceramicznym.

W odróżnieniu od pozytywnych efektów w wypracowanych zyskach i rentowności, o których powyżej, mniej optymistyczne wyniki, w omawianym okresie I półrocza br., dotyczą krajowego przemysłu, w zakresie działalności inwestycyjnej. Ogółem wydatkowano na ten cel kwotę 32,1 mld zł, nastąpił jednak w tym czasie, w porównaniu do I płr 2015 r., regres zaangażowanych środków kapitałowych na rozwój i modernizację krajowego przemysłu – aczkolwiek jedynie o 2,6%, ale wynik ten brzmi bardziej niepokojąco, jeżeli weźmiemy pod uwagę, że w podobnym minionym okresie I płr 2015 r. nastąpił znaczący wzrost nakładów inwestycyjnych, bo o 20,9%. Szczegółowe rozbieżności poniesionych nakładów w największych (16) działach krajowego przemysłu, w okresie I płr 2015 i 2016 r., przedstawiono w Tabelcy 2.

Tabelca 2

Nakłady inwestycyjne przemysłu w I półroczu 2015–2016

Przemysł	Nakłady inwestycyjne, mln zł		
	I płr 2015	I płr 2016	
	Wartość	Wartość	I płr 2015 = 100
KRAJOWY	32.951,1	32.096,3	97,4
CHEMIKALIA	1.332,7	1.395,4	104,7
FARMACEUTYKI	176,2	156,8	89,0
WYROBY Z TWORZYW I GUMY	1.512,7	1.582,2	104,6
Rafineryjni i koksowniczy	918,2	928,0	101,1
Górnictwo węgla	1.291,7	1.074,7	83,2
Energetyka	10.146,3	9.149,1	90,2
Metalurgia	531,9	797,2	149,9
Maszynowy	648,7	634,2	97,8
Elektromaszynowy	761,6	744,7	97,8
Elektroniczny i optyczny	411,5	313,1	76,1
Motoryzacyjny	2.615,5	3.046,3	116,5
Ceramiczny	1.137,3	1.284,7	113,0
Papierniczy	801,7	1.083,0	135,1
Meblowy	577,4	473,6	82,0
Spożywczy	2.605,7	2.944,4	113,0
Odzieżowy	49,2	35,8	73,8

Dotyczy podmiotów o zatrudnieniu ponad 49 osób.

Źródło: GUS 2016

Z pobieżnej analizy wielkości zawartych w Tabelcy 2 warto odnotować:

- Przy ogólnym, aczkolwiek niewielkim, ale zwolnieniu finansowego tempa inwestowania w krajowym przemyśle ogółem, zjawisko to wystąpiło, wśród 16 jego działów, aż w ośmiu branżach, w tym w przemyśle farmaceutycznym oraz m.in. w elektronicznym, maszynowym, elektromaszynowym i górnictwie. Znaczący, procentowy, wzrost nakładów wystąpił jedynie w hutnictwie oraz przemyśle papierniczym.
- Za niepokojącą sytuację uznać należy stan inwestowania, w omawianym okresie, we wszystkich trzech działach przemysłu chemicznego. Łączne nakłady inwestycyjne „w chemii” wyniosły 3,1 mld zł (9,8% nakładów krajowych) i były jedynie o 3,7% większe od podobnych w I płr 2015 r. To pojęcie „jedynie” ma o tyle, niepokojące uzasadnienie, że w poprzednim 2015 r. (I półrocze) wzrost nakładów chemii wyniósł aż 19,1%. Za dodatkowy niepokojący sygnał uznać należy niski udział inwestowania w chemii, w porównaniu do całego przemysłu (wspomniane 9,8%), gdy udział tego przemysłu w kraju,

liczony wartością produkcji sprzedanej, wyniósł w tym samym czasie 12,5%, a mierzony udziałem w wypracowanych zyskach, o czym wspomniano wcześniej, 14,9%.

- Zjawisko znaczącego zwolnienia tempa inwestowania, w I płr 2016 r., w poszczególnych działach przemysłu chemicznego, w rozbiu bardziej szczegółowym, przedstawia się następująco (dynamika nakładów inwestycyjnych w działach w I płr 2016 r. w porównaniu do dynamiki w I płr 2015), odpowiednio: „chemikalia” 4,7 wobec 18,7%; „farmaceutyki” minus 11,0 wobec plus 55,0%; „wyroby z gumy i tworzyw sztucznych” 4,6 przy 16,4% w półroczu 2015.

* * *

Główny Urząd Statystyczny w comiesięcznych publikacjach przedstawia m.in. wielkości produkcji ważniejszych wyrobów przemysłowych w kraju, w oparciu o które, prezentujemy zwykle pod tą winiętą, w odstępach półrocznych, dane dotyczące chemikaliów oraz niektórych surowców i produktów pochodnych. Ale tylko raz w każdym roku, zwykle w lipcu, GUS ogłasza bardziej szczegółowy, rozszerzony asortymentowo, wykaz wielkości produkcji artykułów w poprzednim roku i to na przestrzeni lat, obecnie od roku 2000. Z tak niedawno opublikowanego zestawienia za rok 2015, dokonaliśmy dla naszych Czytelników, wyboru pozycji chemikaliów, które nie ukazują się w „półrocznych” zestawieniach prezentowanych w Chemiku (nie ma ich również w comiesięcznych publikacjach GUS). Przedstawiamy je w Tabelcy 3.

Tabelca 3

Wielkość produkcji wybranych chemikaliów w latach 2000–2015

Produkt	Jednostka	2000	2015	
		Liczba	r. 2000 = 100	
Biel cynkowa	tys. t	11,6	12,4	106,9
Barwniki organiczne	tys. t	3,1	7,5	241,9
Garbniki organiczne	t	429	3,0	0,7
Pigmenty tytanowe (TiO ₂)	tys. t	35,7	35,2	98,6
Chlor	tys. t	365,0	281,8	77,2
Kwas solny	tys. t HCl	68,2	36,4	53,4
Kwas fosforowy	tys. t P ₂ O ₅	437,7	285,5	65,2
Siarka (bez kopaliny)	tys. t	114,5	307,6	268,6
Acetylen	tys. t	10,4	4,9	47,1
Benzen	tys. t	164,1	283,0	172,5
p-Ksylene	tys. t	26,1	373,7	1.431,8
Metanol	t	1.684	241	14,3
Butanol – alkohol n–butylowy	tys. t	19,1	24,9	130,4
Butanole pozostałe	tys. t	11,4	9,1	79,8
Glicerol	tys. t	1,0	21,5	2.150,0
Kwas tereftalowy i pochodne	tys. t	25,1	584,7	2.329,5
Formaldehyd	tys. t	101,4	243,2	239,8
Aceton	tys. t	32,8	22,5	68,6
Węgiel drzewny	tys. t	46,5	110,5	237,6
Benzol, toluol, ksylol	tys. t	119,3	113,2	94,9
Alkohol etylowy skażony	tys. t	208,2	545,2	261,9
Nawozy mineralne ogółem	tys. t masy	6.868	8.171	119,0
w tym: – azotowe	tys. t masy	4.401	5.858	133,1

- fosforowe	tys. t masy	323	377	116,7
- potasowe	tys. t masy	3,1	85	2.742
- wieloskładnikowe	tys. t masy	2.141	1.851	86,5
Siarczan amonu	tys. t masy	621	624	100,5
Azotan amonu	tys. t masy	814	1.364	167,6
Superfosfaty	tys. t masy	323	377	116,7
Saletrzak wapniowy; 28% N i mniej	tys. t masy	1.030	1.351	131,2
Saletrzak wapniowy; ponad 28% N	tys. t masy	24	309	1.287,5
Żywice epoksydowe	tys. t	7,9	29,9	378,5
Żywice alkidowe	tys. t	19,4	31,1	160,3
Polimery akrylu	tys. t	1,4	13,9	992,9
Poliamidy	tys. t	48,4	159,3	329,1
Zapałki	tys. t	8,6	3,9	45,3
Kleje n.b. kauczuku naturalnego	tys. t	1,4	1,7	121,4
Kleje n.b. kauczuków syntetycznych	tys. t	2,7	7,3	270,4
Kleje n.b. żywic	tys. t	20,4	18,6	91,2
Farby suche	tys. t	3,4	0,2	5,9
Substancje zapachowe	tys. t	1,0	6,0	600,0
Środki przeciwstukowe	tys. t	1,7	3,3	194,1
Środki przeciwzamarzaniu	tys. t	27,7	89,6	323,5
Węgiel aktywny	tys. t	5,6	1,6	28,6
Sulfonamidy	t	638	113	17,7
Witaminy i pochodne	t	773	4.087	528,7
Opony bieżnikowane	tys. szt.	461	484	105,0
Pasy i taśmy przenośnikowe gumowe	tys. szt.	15,6	60,3	386,5
Przewody, rury i węże z gumy	tys. t	5,5	43,0	781,8
Przewody, rury i węże z PE	tys. t	51,9	115,2	222,0
Przewody, rury i węże z PCV	tys. t	97,3	128,0	131,6
Worki i torby z PE	tys. t	78,9	262,2	332,3
Pudełka, skrzynki i inne z tworzyw sztucznych	tys. t	138,7	267,7	193,0
Wyroby z tworzyw sztucznych dla budownictwa	tys. t	341,4	841,0	246,3
Wanny z tworzyw sztucznych	tys. szt.	383 ¹⁾	666	173,9 ¹⁾
Okna z tworzyw sztucznych	tys. szt.	4.724 ¹⁾	7.142	151,2 ¹⁾
Drzwi z tworzyw sztucznych	tys. szt.	256 ¹⁾	418	163,3 ¹⁾

¹⁾ – dotyczy roku 2005. Źródło: GUS 2016

Dane zawarte w Tabelcy 3, prezentują m.in. istotne zmiany, jakie nastąpiły w wielkościach produkcji niektórych asortymentów w okresie 15-lecia 2000–2015. Występuje to szczególnie, gdy w omawianym czasie niektóre asortymenty uległy znaczącej likwidacji; dotyczy to np. garbników organicznych, metanolu, farb suchych względnie sulfonamidów. Pojawiło się w tym czasie szereg nowych asortymentów przy znaczącym ich wzroście produkcji (najczęściej w nowych wytwórniach); dotyczy to m.in. para-ksylenu i kwasu tereftalowego (wytwórnie w strukturze PKN Orlen), glicerolu, poliakrylanów, saletraku o podwyższonej zawartości N i innych.

Również, w tym samym czasie (raz do roku) GUS publikuje wartości produktów sprzedanych w okresie rocznym, wg bardziej szczegółowego podziału (niż w zestawieniach miesięcznych) wyrobów, w rozbięciu na działy, grupy i klasy towarów. Dla naszych Czytelników dokonaliśmy wyboru tych pozycji z trzech działów przemysłu chemicznego również za ubiegły rok – prezentujemy go w Tabelcy 4.

Tabelca 4

Wartości produkcji sprzedanej wyrobów przemysłu chemicznego w podziale na działy, grupy i klasy towarów w latach 2014–2015

Dział	Grupa	Klasa	Wyroby	Wartość w mln zł		Udział, %		
				2014 r.	r. 2015		W dziale	W grupie
					Wartość	2014 r. = 100		
20			Przemysł chemiczny ogółem	132.116	138.008	104,5	X	X
20			Chemikalia	59.094,2	60.752,0	102,8	100,0	X
	20.1		Chemikalia podstawowe	37.377,6	38.027,7	101,7	62,6	100,0
		20.11	Gazy techniczne	1.482,0	1.536,6	103,7	2,5	4,0
		20.13	Chemikalia nieorganiczne	2.358,2	2.427,5	102,9	4,0	6,4
		20.14	Chemikalia organiczne	12.197,9	11.229,8	92,1	18,5	29,5
		20.15	Nawozy	8.257,4	9.022,6	109,3	14,9	23,7
		20.16	Tworzywa sztuczne	11.217,5	12.066,0	107,6	19,9	31,7
	20.2		Pestycydy, agrochemikalia	475,8	479,2	100,7	0,8	100,0
	20.3		Farby i lakiery	5.310,2	5.005,2	94,3	8,2	100,0
	20.4		Chemia gospodarcza	10.985,3	11.616,1	105,7	19,1	100,0
		20.41	Mydła, detergenty	4.948,1	5.224,1	105,6	8,6	45,0
		20.42	Kosmetyki	6.037,2	6.392,0	105,9	10,5	55,0
	20.5		Chemikalia pozostałe	4.567,3	5.263,2	115,2	8,7	100,0
		20.51	Materiały wybuchowe, zapalki	334,7	429,9	128,4	0,7	8,2
		20.52	Kleje	383,0	505,3	131,9	0,8	9,6
		20.53	Środki zapachowe	120,3	163,4	135,8	0,3	3,1
		20.59	Inne	3.729,3	4.164,6	111,7	6,9	79,1
	20.6		Włókna chemiczne	378,0	360,6	95,4	0,6	100,0
21			Farmaceutyki	11.794,4	12.400,5	105,1	100,0	x
	21.1		Substancje farmaceutyczne	165,2	286,7	173,5	2,3	100,0
	21.2		Leki i pozostałe	11.629,2	12.113,8	104,2	97,7	100,0
22			Wyroby z gumy i tworzyw sztucznych	61.226,9	64.855,1	105,9	100,0	x
	22.1		Wyroby z gumy	15.146,2	15.482,2	102,2	23,9	100,0
		22.11	Opony i dętki	6.847,3	6.702,7	97,9	10,3	43,3
		22.19	Pozostałe	8.298,9	8.779,5	105,8	13,6	56,7
	22.2		Wyroby z tworzyw sztucznych	46.080,8	49.372,8	107,1	76,1	100,0
		22.21	Płyty, rury, kształtki	14.136,8	15.036,0	106,4	23,2	30,5
		22.22	Opakowania	11.321,1	11.992,1	105,9	18,5	24,3
		22.23	Wyroby dla budownictwa	8.698,4	9.098,4	104,6	14,0	18,4
		22.29	Pozostałe	11.924,5	13.200,3	110,7	20,4	26,8

Źródło: GUS 2016

Jerzy Paprocki